

אחת^ז אמר רב פפא האי מאן דשרדא פיסא לדיקלא ואתר תמרי חיובי שתיים אחת משום תולש ואחת משום מפרק רב אשי אמר אין דרך תלישה בכך ואין דרך פריקה בכך:

מפרק. מולדה דדש שמפרק תפולה משגליה לטון פורק מן הממוד דיקסארגי"ר גלע"ו רבינו לוי^ט וגם תפוחים רבינו משולם הגאון מלכאמי כן ואף זה מפרק התמרים מן המכבדות: אין דרך תלישה ופריקה בג"ד. על ידי זיקה אלא או ציד או כנלי ומולס ללאחר יד האו ופטור: דבניף מ"הא במ"החא. שגבר מלג ממספוס

משנה שבת קכב:

לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן ב' גומל אדם קורנם לפצע בו את האגוזין קרדום

אגלי טל מלאכת דש ס"ק יא

ומה שהניא ראי' מס"ס שכ"א אינו ראי' דהמס עיקר דרך קליפת השום שזלים לאלתר לזורך אכילה. על כן לא הוי מלאכה כשעושה לזורך אכילה לאלתר. אבל בשאינו לזורך אכילה לאלתר מזבאר צירושלמי [מט.] אף בשום דחייב חטאת.

מלאכת דש וסחיטת פירות

נערך ע"י יחזקאל הרטמן

גמ ביצה יג: ורש"י ותוס' שם

אדגן והאי לא אדגן: ט' תנן תרם^ז המקלף שעורין מקלף אחת אחת ואוכל ואם קלף ונתן לתוך ידו חיוב אמר רבי אלעזר וכן לשבת אינו והא רב מקלפא ליה דביתוהו כסי כסי ור' חייא אסיפא אחמד רבי^ט המולל מלילות של חטים מנפח על יד על יד^י ואוכל ואם נפח ונתן לתוך חיקו חיוב אמר רבי אלעזר וכן לשבת מתקוף לה רבי-אבא בר צמעשר דהוה ליה קצע: וכן צעבת. אחת אחת לא הוי מפרק מולדה דש דללאחר יד הוא אצל-משקנן צדו הוה מולדת דישה וחיוב: כפי כפי מלג^י כוסות (ב): ורבי. גלג

בית יוסף ס"י ש"כ (ס"ו"ג)

בית יוסף ס"י ש"כ (ס"ו"ג) גמרא גבי שכן בערבא מקיימין קו"טס מידי איריא ערבא אחרא הכא בעלה דעמו אצל כל אדם: ומשמע לי דתומיס ורימוניס לאו דוקא אלא הוא הדקן לכל פרי שדרך לסתמו למימיו ששכור לסתמו בשבת וכן נראה ממה שכתב הר"ש (גלג כו כ"ג ז) (א*) והוה לשטו וששאלת על סחיטת לימוני"ש נראה שהם בכלל שאר פירות שמתר לסתמן שאין דרך כלל לסתמו לימוני"ש לזורך משקה אלא לזורך אוכל ומותר לסתמן בשבת עכ"ל. משמע שאם היה דרך לסתמו לזורך משקה היה אסור כמו תומיס ורימוניס ועל כרחק לר"ך לומר כן שהרי דימי ההלמוד היו עושין יין מתפוחיס כדאימא בקוף פירק אין מעמידין (ע"ו מ:) ואם כן ודאי תמירי מרימוניס דלא היו עושין יין מהם מדהו אמרי דמנשא כן מנחם בעולה דעמו אצל כל אדם ואפילו הכי לא הכירו תפוחיס אלא ודאי כדלמנן דתומיס ורימוניס לאו דוקא ולא עוד אלא אפילו אם רוצה דעלמא אין והגין לסתמו אוחו פרי למימיו אם נודע לנו שצטוס מקוס סוסטין אוחו למימיו אסור לסתמו כדלשכתן מרימוניס שלא היו נוהגים לסתמו ואפילו הכי אסרו משום דצית מנשא ואפילו מאן דלקשי ומנשא הוי רוצה דעלמא לא אקשי הכי אלא משום דקיון ויחידאה אלא בעולה דעמו אצל אם היה מנהג מקוס אחר לסתמן הוה ניחא ליה דנימוס להס וכדמישקת מנהג ערבא גבי מתיקס קו"טס צכס. מיהו הני מילי כשדרך בני המקום ההוא לסתמו לשמות מימיו להסיר הנמא או לתענוג אצל אם אין דרכס לסתמו למימיו אלא לרפואה נראה לי דלא מיתסר משום הכי דאם לא כן פרישין דהניא דסוסטין ופירש רש"י שהס קודוויני"ש וכן לימוני"ש שהמיר הר"ש"ש וכן רימוניס למנן דלקשי ומנשא כן מנחם הוי רוצה דעלמא מי לא סתמי להו. הרופאיש לעשות ממימיהס משקין אלא ודאי כל שאין סוסטין אוחו אלא לרפואה אינו בכלל תומיס ורימוניס דדווקא לומר שמימיהס לא היו סוסטין אוחס הרופאיש כלל: ויש לתמוה שצנזריס נוהגים לסתמו לימוני"ש לתוך מים שנתנו צהס סוכר לשמות לתענוג ואין נמנעין מפני כן לסתמן בשבת מתוך אוחס מים ולא ארינו מי שמישה צדס ולא ארינו מי שפקסן צדס ואפשר דלא מיתסר דלא כשומין מי סחיטת הפרי גלג תערובת משקה אחר אי נמי דלא מיתסר אלא סוסטין מימיו לזי ואחר כן מערבין אוחס אצל אם המנהג לסתמו מימיו-לתוך משקה אחר שרי ולסתמן לתוך המצטיל גלגו הני טעמי שרי כדבעינן למימר לקמן סוסט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה: וכתוב בשג"ל

גמי שבת קמד:

דהוי דבר שאין עושין הימנו מקוה ופוסל את המקוה בשינוי מראה אמר רב יהודה אמר שמואל^ז סוחט אדם אשכול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה אמר רב חסדא מדברי רבינו גלמוד^ט חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לתוך הקערה אלמא קסבר משקה הבא לאוכל אוכל הוא מתיב רבי

משנה ברורה ס"י ש"כ

(א) ולרבינו הנגאל וכו'. הנה הרכינו הנגאל בשני דברים פליג על דעה הראשונה: א) דסבירא ליה דאם צריך למימיהו חיוב אפילו בכבשים ושלקות, ב) דכל היבא שצריך למימיהו לעולם חיוב אפילו כשסוחט לתוך האוכל. ואף דכל הפוסקים פליג על זה, דסבירא להו דמשקה הבא לאוכל כאוכל דמי, ובג"ל בסעיף ד, והלכה כדבריהם, ולכן הוכיח המחבר דעת סבתא, מכל מקום הביא גי' כן דעת רבינו הנגאל, הנהרות דכותב להחמיר כדבריו, והמחמיר תרוא עליו בריכה, וכמו שכתב בתשובת הר"ש ש' שהובא בבית-יוסף: ח (לא) דג

גמ שבת קמג: ורש"י שם

והצילו לכם ובלבד שלא יספוג^ז אין סוחטין יסחוט: אין סוחטין את הפירות. את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו דהוה ליה מפרק (ג) מולדה לדשה: מעצמן אסורין ר' יהודה אומר אם לאוכלין אסורין. גזירה שמא יסחוט לכתמילה: הוציא מהן מותר ואם למשקין הוציא מהן רבי יהודה אומר אם לאוכלין. הס אסור^ט הלכות דבש שריסקן בע"ש ויצאו מעצמן אסורין (ה) ורבי אלעזר בתיר: ג' תנא לא

יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה להכמים ביותים וענבים ומו"רים חכמים לרבי יהודה בשאר פירות א"ל רבי ירמיה לרבי אבא אלא בפני פלוגי א"ל לבי תשכח אמר רב נרמן בר יצחק מסתברא בתותים ורמונים פלוגי דתניא-זיתים שמושך מהן גמי שבת קמה.

אינו חיוב אלא על דריסת^ז זיתים וענבים בלבד

רש"י שבת קמה.

אלא פירושא משום דסבירא ליה כתנא רבי מנשה דאמר לקמן בסמוך דדבר תורה אינו חיוב אלא דריכת^ט זתים וענבים בלבד משום דרובן למשקין, והלכך כשסוחטין ה"ל כדריכת זתים וענבים. אבל שאר פירות רובן לאכילה הן עומדין, ואפילו חיוב דעתיה וסחיט, בטלה דעתו אצל כל העולם. ואפילו צריך לה, לא חשיב משקה אלא אוכל^י.

משנה ברורה ס"ק כב

(כו) ולפי זה בזמן הזה, שידוע שממלאין חביות למאות לשחוט עם פאני"ש באיזה מקומות, צריך עיון גדול אם מותר לסחטן לתוך משקה, דאפשר דמי זתותים ורימוניס כיין דדרך לסחטן בכלים בפני עצמם, (פ) ועל-כן צריך ליהדר שיסחוט מקודם על הצוקצה בפני עצמו, הדיו כמשקה הבא לאוכל, וכן לסחוט (פס) לתבשיל ועל-גבי האוכל פשיטא דשרי, ובג"ל בסעיף ד. דע, דהשולחן-ערוך דמתיר

סימן שכ

דיני סחיטה בשבת. ובו כ' סעיפים:

- א זיתים^(א) וענבים אסור לסחטן (ועיין לעיל סימן רנ"ג סעיף (צ"ג) [ה' א])^(א) ואם יצאו מעצמן אסורים אפילו לא היו עומדים^ב אלא לאכילה^ג [ה' א] ותותים ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן^ד אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור^(א) [ה' א] ושאר כל הפירות מותר^(ב) לסחטן: הגה א^(ג) וצמקוס שנהגו לסחוט חיפה פירות לשמות מימיו מחמת למא או תענוג דינו כתומיס ורמוניס [ה' א] אצל אם נהגו לסחטו לרפואה לזד אין לחוש^(א) וכל זה דווקא לסחוט אסור (ב) אצל ב מותר למנוץ צפוי מן הענבים המשקה שצהן ג^(א) וכל שכן צעאר צפוי דברים ד [ה' א] ויש^(א) אסורין למנוץ צפה מענבים וכיוצא בהס: .

- ד [ה' א] מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל דהוה ליה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי^(א) אבל אם אין בה תבשיל אסור:
 - אסור (ו) (א) [ה' א] ולרבינו הנגאל^(א) כ כל שהוא צריך למימיהו חיוב חטאת [ה' א] אפילו סחט לקדירה שיש בה אוכל: הגה^(א) ולדבריו צמקוס אשכול לקדירה אסור:

Dosh (threshing) is the fifth of the 11 agricultural melachos. It involves removing something edible from its natural casing. Prototypical dosh involves the removal of grain kernels from their stalks.